

ГАЗАР ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ,
ГЕОДЕЗИ, ЗУРАГ ЗҮЙН ГАЗРЫН
ДАРГЫН ТУШААЛ

2018 оны 12 сарын 14 өдөр

Дугаар А/209

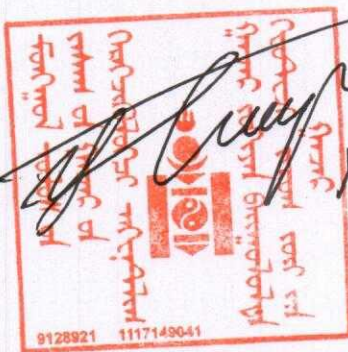
Улаанбаатар хот

Заавар батлах тухай

Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4 дэх хэсэг, Газрын тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.2.8 дахь заалтыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. "Хилийн цэсийн маргаан шийдвэрлэх заавар"-ыг хавсралтаар баталсугай.
2. Энэхүү зааврыг үйл ажиллагаандаа мөрдөж ажиллахыг аймгийн Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын газар, нийслэл, дүүргүүдийн Газрын алба, сумдын Газрын даамал нарт үүрэг болгосугай.
3. Зааврыг хэрэгжилтэд хяналт тавьж, мэргэжил арга зүйн удирдлагаар хангаж ажиллахыг Газар зохион байгуулалтын хэлтэс /Ж.Батсайхан/-т даалгасугай.

ДАРГА

Д.ГАНХҮҮ

09 181050

Газар зохион байгуулалт, геодези,
зураг зүйн газрын даргын 2018 оны
А/209 дугаар тушаалын хавсралт

ХИЛИЙН ЦЭСИЙН МАРГААН ШИЙДВЭРЛЭХ ЗААВАР

НЭГ. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

1.1. Тус зааврын зорилго нь аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн хэмжээнд үүссэн хилийн цэсийн маргаанд дүн шинжилгээ хийж бодит болон бодит бус маргааныг ангилан тодорхойлох, зайлшгүй шийдвэрлэх шаардлагатай бодит маргааныг хууль, журмын дагуу саналыг боловсруулж холбогдох байгууллагад уламжлах, бодит бус маргааныг орон нутгийн удирдлага, малчид, иргэдэд үнэн зөв мэдээллийг хүргэж, ойлголтын зөрүүг шийдвэрлэхэд оршино.

ХОЁР. ХИЛИЙН ЦЭСИЙН МАРГААНЫГ ТОДОРХОЙЛОХ

2.1. Хилийн цэсийн маргааныг үүсэж буй шалтгаанаас нь хамааруулан бодит болон бодит бус гэж хоёр ангилна. Үүнд:

2.1.1. “Бодит маргаан” гэж: Хилийн цэсийн зарлиг, тогтоол, газар усны нэрийн алдаанаас үүссэн буюу зарлиг, тогтоолд өөрчлөлт оруулахаас өөрөөр шийдвэрлэх боломжгүй нь нотлогдсон маргааныг ойлгоно.

2.1.2. “Бодит бус маргаан” гэж: Сум, дүүргийн удирдлага, иргэд, олон нийт нь хилийн цэсийн талаарх нарийвчилсан мэдээлэл дутмаг байдгаас газар нутгаа баримжаалах, таамаглах, зурган мэдээлэл зөрөх зэрэг ойлголтын зөрүү үүссэн буюу хилийн цэсийн зарлиг, тогтоолд өөрчлөлт оруулах шаардлагагүйгээр олон нийтэд хилийн цэсийн үнэн бодит мэдээллийг тайлбарлан таниулж мөрдүүлснээр шийдвэрлэгдэх маргааныг ойлгоно.

2.2. Бодит маргаан нь дараах шалтгаануудаас үүснэ. Үүнд:

2.2.1. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн хилийн цэсийг шинэчлэх, өөрчлөх шийдвэр гаргахдаа хил залгаа сум, дүүргийн хилийн цэсийг харилцан шинэчлээгүй, хуучин тогтоолыг нь хүчингүй болгоогүй, алдаатай шийдвэр гарснаас үүссэн маргаан;

2.2.2. Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн хилийн цэсийг тодорхойлохдоо нэг сумын нутаг дэвсгэрт хоёр сумын төвийг оруулж хувиарласан маргаан;

2.2.3. 1968 оны 1:100000 масштабтай байр зүйн зурагт газар усны нэр алдаатай тэмдэглэгдсэн маргаан /зөвхөн алдаатай тэмдэглэгдсэн нь нотлогдсон тохиолдолд/;

2.2.4. Суурин газрын нийгэм, эдийн засгийн хөгжил, хүн амын нягтралаас үүдэн зэргэлдээх сум, дүүргийн нутаг дэвсгэрт суурьшсан маргаан;

2.3. Бодит бус маргаан нь дараах шалтгаануудаас үүснэ. Үүнд:

2.3.1. Хилийн цэсийг баталсан, өөрчилсөн, шинэчилсэн зарлиг, тогтоол гарах бүрт сум, дүүргийн удирдлага, малчид, иргэдэд сурталчлах, таниулах, мөрдүүлэх үйл ажиллагааг зохион байгуулж байгаагүйн улмаас малчид, иргэд өөрсдийн нутаглаж байсан газар нутгаар баримжаалах, хил заагаа таамаглах зэргээс үүссэн маргаан;

2.3.2. Улсын Их Хурал /УИХ/-аас баталсан газар усны нэрийн зураг болон хилийн цэс баталсан зарлиг, тогтоолд тэмдэглэгдсэн газар усны нэрүүдийг малчид, иргэд буруу нэрлэж заншсан маргаан;

2.3.3. Монгол Улсын малын тоо толгой өсөж бэлчээрийн даац хэтэрч, газар нутгийн эрэлт хэрэгцээ ихэссэнтэй холбоотойгоор үүссэн маргаан;

2.3.4. Хилийн цэсийн эргэлтийн цэгийг газар дээр нь тэмдэгжүүлэхдээ шон №1, шон №6 гэх мэтээр дугаарлан тэмдэгжүүлсэн боловч тэдгээр шонгууд нь устаж үгүй болсноос үүссэн маргаан /ихэвчлэн тариалангийн бүс нутаг, зарим сум, дүүрэгт/;

2.3.5. Сум, дүүргийн засаг дарга нарт хадгалагдаж байдаг “Газар эдэлбэрийн зураг”-ын алдаатай байдлаас үүдэн хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй зарлиг, тогтоолоос зөрсөн маргаан;

2.3.6. Хадлан, тариалангийн газрын хэрэгцээ, шаардлага ихэссэнтэй холбоотойгоор газар нутаг булаацалдахь маргаан;

2.3.7. Батлагдсан зарлиг, тогтоолыг үгүйсгэх, буруу ойлгосноос үүссэн маргаан;

2.3.8. Дур мэдэн сум, дүүргийн хилийн цэсийг тэлэх, хуваах, нэгтгэх санал гаргаснаас үүссэн маргаан;

2.3.9. Бусад;

ГУРАВ. ХИЛИЙН ЦЭСИЙН МАРГААНЫГ БҮРТГЭХ

3.1. Аймаг, нийслэлийн асуудал хариуцсан мэргэжилтэн нь нийт сум, дүүргийн хэмжээнд, Сум, дүүргийн асуудал хариуцсан мэргэжилтэн нь өөрийн сум, дүүргийн хэмжээнд одоо байгаа болон шинээр үүсч байгаа маргааныг энэ зааврын хавсралтад заасан хүснэгтийн дагуу бүртгэлжүүлнэ. Бүртгэхдээ тухайн маргаан үүсгэж буй талуудаас дараах материалыг бүрэн хангасан өргөдлийг албан ёсоор гаргуулж авна. Үүнд:

3.1.1. Хилийн цэсийн маргаан үүсэх болсон шалтгааныг дэлгэрэнгүй тайлбарласан өргөдөл;

3.1.2. Хилийн цэсийн маргаан үүссэн бүс нутгийн тойм зураг;

3.1.3. Хэрэв нэгж талбар болон худаг, уст цэг гэх зэрэг тодорхой объектуудын байршлаас үүдэн маргаж байгаа бол тэдгээрийн солбицол. Тухайн солбицлыг байршил тодорхойлох багажаар /GPS/ UTM тусгагт хэмжсэн байна. /Энэ нь маргааныг нарийвчлан шийдвэрлэхэд чухал ач холбогдолтой/;

3.2. Ирүүлсэн өргөдлийг хянаж үзэн тус зааврын 2.1 дэх хэсэгт заасан аль төрлийн маргаанд хамаарах эсэхийг Газар зохион байгуулалтын систем болон Газрын кадастрын мэдээллийн санд суурилсан "Хилийн цэсийн мэдээллийн сан"-д шалгаж тодорхойлно.

3.3. "Хилийн цэсийн мэдээллийн сан" нь өдөр тутмын үйл ажиллагаанд ашиглах, маргааныг хянах, шийдвэрлэх санал боловсруулах зорилгоор дараах мэдээллүүдийг агуулсан байна.

3.3.1. Хилийн цэсийн эргэлтийн цэгийн тоон мэдээлэл /Shp файл/;

3.3.2. Эргэлтийн цэгүүдийг холбосон хилийн шугамын тоон мэдээлэл /Shp файл/;

3.3.3. 1:100000-ны масштабтай байр зүйн зураг;

3.3.4. 1:25000-ны масштабтай байр зүйн тоон зураг;

3.4. Дараах архивын баримт материалыг бүрдүүлж мэдээллийн сантай хамт үйл ажиллагаанд ашиглана. Үүнд:

3.4.1. Тухайн сум, дүүргийн хилийн цэсийн хамгийн сүүлд батлагдсан буюу одоо хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа зарлиг, тогтоолын хуулбар;

3.4.2. Газар усны нэрийн зураг;

3.4.3. Шаардлагатай тохиолдолд 1959 он болон 1975 оны Аж ахуй хоорондын газар зохион байгуулалтын ажлын баримт материал;

3.4. Дээрх мэдээллүүдийг Газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад албан бичгээр хандан авна.

ДӨРӨВ. СУМ, ДҮҮРГИЙН ХИЛИЙН ЦЭСИЙГ ШАЛГАХ

4.1. Хилийн цэсийн тоон мэдээллийг архивын баримт бичигтэй тулгаж шалгах.

4.1.1. Хилийн цэсийн эргэлтийн цэгийг энэ зааврын 3.4.1. дахь хэсэгт заасан зарлиг, тогтоолыг 1:100000-ны масштабтай байр зүйн зургийн газар усны нэр, тоот өндөрлөгийн дугаар, голын голдирол, уулын орой гэх зэрэг эргэлтийн цэгүүдийн тэмдэглэлийг зарлиг, тогтоолоор баталсан нэршилтэй таарч байгаа эсэхийг нарийвчлан шалгана. Мөн газрын кадастрын мэдээллийн сангийн програм хангамжийн агаар, сансрын зурагтай давхардуулан нарийвчлан шалгаж болно.

4.1.2. Хилийн шугамыг агаар, сансрын зурагтай давхардуулан шалгах үед зөвхөн голын голдирлоор, жалгыг дагаж гэх мэт чиглүүэн заасан хилийн шугам нь агаар, сансарын зургаас өөрөөр /зөрөх/ зурагдсан байх тохиолдол үүсч болно. Энэ нь хилийн цэсийн шугамыг анх зураглахдаа 1968 оны 1:100000-ны масштабтай байр зүйн зургийг ашиглан зурагласан нь нарийвчлал болон масштабын хувьд зөрүүтэй байдлаас шалтгаалж үүссэн механик алдаа юм. Энэ тохиолдолд Газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад албан бичгээр хүсэлтээ гаргаж шийдвэрлүүлэх бөгөөд хүсэлтэд дараах бичиг баримтыг хавсаргана. Үүнд:

а. Тухайн хилийн шугам нь газар дээрээ зөрж байгаа зөрүүг давхардуулан харуулсан 1:100000-ны масштабтай байр зүйн зураг болон агаар, сансрын зураг;

б. Тухайн бүс нутаг дахь газар ашиглалтын мэдээл /нэгж талбар тус бүрийн эзэмшил, ашиглалт, өмчлөлийн талаарх мэдээлэл/;

4.1.3. Газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын асуудал хариуцсан мэргэжилтэн хүсэлтийг хянаж үзэн зөвхөн хилийн шугамд шаардлагатай засварыг оруулах төслийг боловсруулан тус байгууллагын “Даргын дэргэдэх зөвлөлийн хурал”-аар хэлэлцүүлэн шийдвэлүүлнэ.

4.1.4. Хурлын шийдвэр гармагц газрын кадастрын мэдээллийн санд өөрчлөлтийг албан ёсоор оруулж хурлын шийдвэрийг холбогдох аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн асуудал хариуцсан мэргэжилтэнд албан бичгээр хүргүүлнэ

4.2. Хилийн цэсийн эргэлтийн цэг, шугамыг хээрийн судалгаагаар хянаж шалгах.

4.2.1. Эргэлтийн цэгийг хээрийн хэмжилтээр тодруулах үед тухайн эргэлтийн цэгийн солбицлыг газрын байршил тодорхойлох /GPS/ багажны тусламжтайгаар тодорхойлно.

4.2.2. Эргэлтийн цэгийн солбицлыг газар дээр нь тулгах, шалгах явцад солбицол нь тухайн эргэлтийн цэгийг илэрхийлэх объектын төв цэгээс зөрөх тохиолдол үүсэх магадлалтай. Үүнийг анх эргэлтийн цэгийг солбицжуулах ажлын механик алдаа гэж үзнэ. Жишээ нь “Хараат уул” гэх эргэлтийн цэг нь тухайн уулын яг орой дээр биш /ойролцоогоор 10 метрээс 30 метрийн зайд/ бэлд заах. Энэ тохиолдолд хилийн цэсийн зарлиг, тогтоолд заасан нэрийг тодорхойлох объектын төв цэгээр /Хараат уулын оройгоор/ эргэлтийн цэгийг ойлгож үйл ажиллагаанд ашиглана.

4.2.3. Хилийн цэсийн шугам нь батлагдсан зарлиг, тогтоолд “...Голын баруун эргээр уруудаж, ...Уулыг хярлаж, ...гудамжаар, ...машин замаар, ...морин замаар,жалгаар,жимээр” гэх зэрэг чиглэл зааснаас бусад тохиолдолд шулуун шугамаар холбогдоно.

ТАВ. МАРГААНЫГ ШИЙДВЭРЛЭХ

5.1. Бодит маргааныг шийдвэрлэх санал боловсруулах

5.1.1. Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.3 дахь хэсэг “Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн хилийн цэсийг батлах, өөрчлөх асуудлыг аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын саналыг үндэслэн Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр Улсын Их Хурал шийдвэрлэнэ” гэж заасны дагуу хилийн цэсийн эргэлтийн цэгт зайлшгүй өөрчлөлт оруулах нь тогтоогдсон бодит маргааныг Засгийн газрын 2003 оны 28 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Газар зохион байгуулалт хийж журам”-ын хоёрдугаар бүлэгт заасан үйл ажиллагааг үе шаттайгаар хэрэгжүүлнэ.

5.1.2. Хилийн цэсийн маргааныг шийдвэрлэх санал боловсруулахдаа дараах баримтыг бүрдүүлнэ.

Үүнд:

- Аймаг, нийслэлийн ИТХ-аас мэргэжлийн комисс байгуулсан шийдвэрийг хавсаргах;
- Маргааны шалтгааныг дэлгэрэнгүй тусгах;
- Газрын өмчлөл, эзэмшил, ашиглалтын судалгаа хийгдсэн байх;
- Ажлын хэсгийн дүгнэлт;
- Ажлын хэсгийн санал;
- Гарах шийдвэрийн төсөл /Эргэлтийн цэгийн нэрийг жагсаасан хүснэгтэн мэдээлэл байх ба цэг тус бүрийн солбицлыг хүснэгтэд харуулах/;
- Хавсралт материал /шаардлагатай гэж үзсэн материалыг хавсаргах/;
- Сум, дүүргийн ИТХ-аас аймаг, нийслэлийн засаг даргад уламжлах тухай тогтоол гарсан байх /эх хувиар/;
- Аймаг, нийслэлийн ИТХ-аас асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад хүсэлтийг уламжилсан тогтоол гарсан байх /эх хувиар/;
- Хилийн цэсийн тухайн үеийг харуулсан болон шинэчилсэн байдлыг харуулсан зураг /давхцуулсан байдлаар хуучин хилийг хар өнгөөр, шинэ хилийг улаан өнгөөр зураглаж хуучин хилийг улаан өнгөөр чагт тавьж тэмдэглэсэн байх/;
- Шинэчлэгдэх хилийн цэсийн нэрийг нарийвчлан тэмдэглэж бичих;
- Хоёр талын газар нутгийн ГНС-ийн талбайн хэмжээнд орж байгаа өөрчлөлтийг ангилал тус бүрээр нарийвчлан боловсруулж харьцуулан харуулсан хүснэгтийг хавсаргах /экспликаци/;

5.2. Бодит бус маргааныг шийдвэрлэх

5.2.1. Энэ зааврын 2.1.2.-т заасны дагуу ойлголтын зөрүүгээс үүссэн буюу хилийн цэсийн зарлиг, тогтоолд өөрчлөлт оруулах шаардлагагүйгээр олон нийтэд үнэн бодит мэдээллийг тайлбарлан таниулснаар шийдвэрлэгдэх маргааныг энэ зааврын 3.3 дахь хэсэгт заасан “Хилийн цэсийн мэдээллийн сан”-д үндэслэн нарийвчлан шалгаж холбогдох тайлбарыг өгнө.

5.2.2. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн удирдлага, иргэд нь одоо хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа зарлиг, тогтоолыг хүлээн зөвшөөрөхгүй байх, дур мэдэн хилийн цэсийг өөрчлөх, тэлэх, хуваах зэрэг санал гаргаж маргалдаж байгаа нөхцөлд дараах байдлаар маргааныг тайлбарлан шийдвэрлэнэ.

а. Хууль, журмын дагуу тухайн орон нутгийн хилийн цэсийг боловсруулах, батлах ажлыг анх Улсын хэмжээнд “Аж ахуй хоорондын газар зохион байгуулалтын ажил”-аар боловсруулсан байдаг бөгөөд үүнээс хойш хилийн цэсийн өөрчлөлт, тодотголын ажлыг тодорхой шаардлага, судалгаанд үндэслэн орон нутгийн удирдлага, газар нутгаа сайтар мэдэх иргэдийн төлөөлөлтэй хамтран шинэчилж тухайн үеийн Ардын Их Хурлын Тэргүүлэгчдийн зарлиг, Улсын Их Хурлын тогтоолоор баталгаажуулсан байдаг. Тухайн хилийн цэсийг

шинэчилсэн зарлиг, тогтоол гарахдаа өмнөх онуудын шийдвэрийг хүчингүй болгож баталсан байдаг тул хуулийн дагуу хамгийн сүүлд батлагдсан буюу одоо хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа тогтоол, зарлигийг мөрдөж, хэрэгжилтийг хангаж ажиллана.

5.2.3. Нэгж талбар болон өвөлжөө, хаваржааны доорх газар, худаг уст цэг гэх мэт газар нь бусдын нутаг дэвсгэрт байрласан болон хилийн цэсийг дамнан байрласан эсхүл тухайн объектууд дээр хоёр талаас гэрчилгээ олгосон зэрэг маргаан үүсгэсэн нөхцөлд дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлж тайлбар хүргүүлнэ.

а. Маргаантай байгаа бүс нутагт байрлах тодорхой газар ашиглалтын байршил болон бусад объектуудын солбицлыг хилийн цэсийн мэдээллийн санд шалгаж хилийн гадна болон дотор талд эсхүл дамнан байрлаж байгааг нарийвчлан шалгаж тодорхойлно.

б. Хэрэв тухайн нэгж талбар, өвөлжөө, хаваржааны доорх газар нь бусдын нутаг дэвсгэрт бүрэн оршиж байвал малчид, иргэдэд үнэн зөв мэдээллийг хүргэх бөгөөд зөвшилцөх, ойлголцох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ. Өөрөөр хэлбэл тухайн малчид, иргэдийг хөөх, тухайн орон нутагт шилжиж ирэхийг шаардахь, татвар, төлбөр ногдуулах зэрэг амьдралын хэв маягт нь шууд болон шууд бусаар нөлөөлөхийг хориглоно.

в. Тухайн нэгж талбар нь хилийн шугамыг дамнан байрласан тохиолдолд топологийн аргаар хянан үзэж шийдвэрлэх бөгөөд топологийн алдаа нь 10 см-аас доош бол програм хангамжаар шийднэ. Харин 10 см-аас дээш бол тухайн хилийн цэсийн шугамаар зааглаж тус бүрийн харьяалагдахь нутаг дэвсгэрт хамруулан шийдвэрлэнэ. Энэ тохиолдолд хилийн цэсийн эргэлтийн цэгийг энэ зааврын 4.2 дахь заалтын дагуу хилийн шугамыг үүсгэж буй эргэлтийн цэгүүдийг нарийвчлан тодорхойлсон байна. Энэ нь уг маргааныг шийдвэрлэхэд чухал үүрэгтэй.

г. Хилийн цэсийн эргэлтийн цэгүүдийг анх тодорхойлохдоо байгалийн болон хүний гараар бий болсон хөдөлшгүй объектууд /худаг, булаг, шанд, уулын орой, тоот өндөрлөг гэх мэт/-аар тодорхойлсон байдаг тул хилийн цэсийн эргэлтийн цэгийг илэрхийлж буй зөвхөн худаг, уст цэгээс үүссэн маргаануудад талууд ижил тэнцүү эрх, үүрэгтэй.

5.2.4. Хилийн цэсийн шугамаас хоёр тийш 3-аас 5 км доторх зайг "Хилийн цэсийн бүс нутаг" гэж үзэх бөгөөд тус бүс нутагт уламжлалт аргаар мал маллаж буй иргэдийн зөвхөн мал бэлчээрлэх, худаг, уст цэг ашиглах эрх нь орон нутгийн хилийн цэсээр хязгаарлагдахгүй бөгөөд тус бүс нутагт талуудын санаачлагаар гурвалсан гэрээ байгуулж бэлчээр, худаг, уст цэгийг тохиролцон ашиглаж болно.

5.2.5. Хэрэв тус зааврын дагуу бодит бус маргааныг шийдвэрлэх явцад маргалдагч талууд гарсан шийдвэрийг хүлээн зөвшөөрөхгүй байх тохиолдолд албан бичгээр газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад хандаж асуудалд тодруулга авч болно.

ЗУРГАА. ХЭРЭГЖИЛТ, ХЯНАЛТ

6.1. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн хилийн цэсийн асуудал хариуцсан мэргэжилтэн нь хилийн цэсийн маргаан үүссэн бүс нутагт энэхүү зааврыг мөрдлөг болгон ажиллаж иргэд, олон нийтийг мэргэжил, арга зүйгээр хангаж ажиллана.

6.2. Маргааны бүртгэлийг тухай бүрт нь хөтөлж нэгдсэн дүгнэлтийг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад жил бүрийн 11 сарын 15-ны дотор хүргүүлнэ.

6.3. Хилийн цэсийн маргаантай холбоотой үүсэх зардлыг холбогдох талууд бүрэн хариуцна.

6.4. Газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь улсын хэмжээний хилийн цэсийн мэдээллийн санг хөтөлж жил бүр хяналт, шалгалтыг гүйцэтгэнэ.

ДОЛОО. ХАРИУЦЛАГА

7.1. Ардын Их Хурлын Тэргүүлэгчдийн зарлиг, Улсын Их Хурлын тогтоолоор батлагдсан албан ёсны хилийн цэсийн мэдээлэл /эргэлтийн цэг, хилийн шугам/-ийг дур мэдэн өөрчлөх, засварлахыг хатуу хориглоно.

7.2. Хэрэв хилийн цэсийн эргэлтийн цэг болон шугаман мэдээлэлд өөрчлөлт оруулан засварлах, дагаж мөрдөхгүй байхыг иргэд, олон нийтэд уриалах зэрэг буруу мэдээллээр хангасан тохиолдолд Газрын тухай хуулийн 63 дугаар зүйлийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

7.3. Хуулийн дагуу Улсын Их Хурлаас шийдвэрлэгдэж өөрчлөлт орсон хилийн цэсийн өөрчлөлтийг Газрын тухай хуулийн 8.4 -т заасны дагуу журмаар зохицуулна.

- оОо -

“Хилийн цэсийн маргаан шийдвэрлэх заавар”-ын хавсралт

Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн хилийн цэсийн маргааны бүртгэл

.....аймаг, нийслэлсум, дүүрэг

№	Багийн нэр	Маргалдаж буй аймаг, сум	Маргаан үүсэх шалтгаан /товч утга/	Өргөдөл, гомдол гаргасан этгээд	Хавсаргасан материал	Маргаан бүртгэсэн он сар өдөр	Маргаан бүртгүүлсэн хүний гарын үсэг
1							
2							
3							
4							
5							
6							

Бүртгэл хөтөлсөн:

Асуудал хариуцсан мэргэжилтэн /.....!

“Хилийн цэсийн маргаан шийдвэрлэх заавар”-ын хавсралт

.....аймаг, нийслэлийн хэмжээнд үүссэн хилийн цэсийн маргааны бүртгэл

№	Сумын нэр	Маргалдаж буй аймаг, сум	Маргаан үүсэх шалтгаан /товч утга/	Суманд бүртгэгдсэн байдал	Хавсаргасан материал	Маргаан бүртгэсэн он сар өдөр	Тайлбар
1							
2							
3							
4							
5							
6							

Бүртгэл хөтөлсөн:

Асуудал хариуцсан мэргэжилтэн /...../